

נראדה אור

פרשת בלק תשפ"א

גליון עג שנה ב

באר רבדיק מלעכוויטש קידינו

דברות קודש

שניני אור

עבודת הבורא בכל כחות הנפש

מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל תמות נפש מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו (כג, י)

ברשי"ד א"ע עפר יעקב אין חשבון במצוות שהם מקיימין בעפר, לא תחרוש בשור ובחמור, לא תזרע כלאים, אפר פרה ועפר סוטה, וכיוצא בהם.

יש לבאר מה רבותא יש דייקא במצוות שמקיימין בעפר יותר משאר מצוות, עוד יש לבאר מה שכתב רש"י אפר פרה, שאינו עפר.

ביאור הדברים בהקדם ביאור ענין ברכה וקללה, כי הנה הבורא יתברך ברא את העולם בארבע יסודות אש רוח מים עפר אשר הם שורש כל עניני הבריאה וכל כחות נפש האדם, ובספה"ק איתא שארבע יסודות מכוונים כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה, ובכל יסוד מארבעת היסודות יכול האדם להשתמש לצד הקדושה בעבודתו יתברך, כפי שהוא בשרשו בשם הוי"ה ב"ה, ויכול להפרידו משרשו ח"ו ולהשתמש בו לענינים זרים.

ותכלית בריאת העולם שעל ידי התורה הקדושה יבטל היהודי כל היסודות הלשם יתברך, כמו שבקבלת התורה נתעלו כל היסודות, כדאיתא במדרש (במד"ב א, ז) בשלשה דברים ניתנה תורה באש במים ובמדבר, והוא כנגד יסודות אש מים עפר, ויסוד הרוח נתעלה על ידי הגילוי שאין כל מציאות מבלעדי מציאותו יתברך, כנאמר (דברים ל, ה) אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, אשר זהו מיסוד הרוח כפי שיתבאר.

יסוד העפר הוא שורש העצלות והכבודות, כעפר אשר על הארץ שאין בו תנועה. יכול האדם להשתמש בו שלא כרצונו יתברך, כגון שמתעצל להתגבר כארי לעבודת הבורא בקומו שחרית משנתו, וכן שכבד עליו לעבור ממצב למצב לקיים רצון יוצרו, וכגון בעת שעוסק בשיחה בעניני העולם והגיע עת לימוד התורה, ויש לו לעבור למצב של לימוד התורה וכבד עליו הדבר, ובדרך זה בכל עניני נסיונות היצר, שמתעצל להתגבר כנגדו ולנצחו.

כל אלו הענינים הם השתמשות ביסוד העפר באופן שמפרידו מהשם יתברך, אמנם תכלית יסוד העפר להשתמש בו כרצונו יתברך, שבעת שמפתחו יצרו לעבור על רצונו יתברך יתעצל ויכבד עליו לעשות זאת, וכן השפלות היא מיסוד העפר, שבעת שמבקש היצר להגביה לבו ולהתגאות בעבודתו, ישפיל עצמו כעפר וידע שפלותו ומערכו.

יסוד המים הוא שורש התשווקה והתענוג, כמים המצמיחים כל מיני תענוג, ותכלית יסוד זה שישתוקק איש יהודי להשם יתברך ויתענג בו, צמאה לך נפשי כמה לך בשירי, ויעסוק בתפלה ומצוות מתוך תשווקה ותענוג, מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, אמנם יכול האדם להפריד יסוד האש מהשם יתברך ולהשתמש בו לתשווקת ותענוגים היפך הקדושה.

יסוד האש יכול האדם להשתמש בו להתלהב בעבודתו, ולהתגבר על יצרו בכח אש קודש שבקרבו, ויכול לבוא על ידו לכעס אשר הוא אש זרה ח"ו.

יסוד הרוח הוא שורש הגאווה והגדלות, אשר על ידו יכול האדם להתגאות ולהתגדל בתורתו ובעבודתו, ותכלית יסוד הרוח שיהא הגאווה והגדולה לחי עולמים, שיכיר כי כל מציאותו הוא אך מאיתו יתברך, ולו לבד יש להגדיל ולהאדיר, וכן הדיבור והשמה שרשם ביסוד הרוח, אשר מחד גיסא יכול האדם לדבר דיבורי קדושה, ולשמוח בעבודתו, וכנגד זה יכול לעסוק ח"ו בשחוק וקלות ראש, כמבואר ענינים אלו באריכות בספר ליקוטי אמרים.

וזהו ענין הברכה והקללה, כי הבורא יתברך הוא מקור הברכה, ובעת אשר מתמשש האדם בכל ארבעת היסודות

כרצונו יתברך באופן שמקשר אותם לשרשם בהשם יתברך, הרי הוא דבוק בהשם יתברך בכל כחות נפשו הבאים מד' יסודות, וממילא נשפע עליו כל הצטרותו וכל השפע בגשמיות וברוחניות מהשם יתברך מקור הברכה, ובאם מרחיק ומפריד היסודות משרשם להשתמש בהם לענינים אחרים, מתרחק ומתנתק בכך ממקור הברכה והוא בחי' הקללה ח"ו.

בכונה זו בו בלעם לקלל את ישראל, שרצה להרחיק כל כחות נפשו שמד' היסודות מהשם יתברך מקור הברכה, ובהבנת ה' את עמו הפך את הקללה לברכה, ועל זה בירכס בלעם ד' פעמים, לקשר כל ד' יסודות בהשם יתברך, בברכות הראשונות נא' מי מנה עפר יעקב, פירש"י אין חשבון במצוות שהם מקיימין בעפר, שבמצוות אלו מקשרים יסוד העפר בהשם יתברך.

והזכיר עפר סוטה ואפר פרה, אף שעפר ואפר שני דברים הם, כי אמרו חז"ל (סוטה יז) בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר, זכו בניו לעפר סוטה ואפר פרה, כלומר אברהם אבינו השפיל עצמו לפניו יתברך, ובוזה השתמש ביסוד העפר כרצונו יתברך, אמנם יסוד העפר יוכל להביא באדם עצלות וכבודות בעבודת בורא, ולכן אמר אברהם שהוא בבחי' אפר, כי האפר הוא העפר הנותר אחר שריפת אש, והורה בזה כי בבואו לעסוק בעבודת הבורא משתמש ביסוד האש ועובד את בוראו בהתלהבות ואש פנימית, ואין יסוד העפר גורם לו לכבודות, ואך כאשר מבקש היצר להביא בו א"כ גאוה וגדולה במעשיו, משתמש ביסוד העפר להשפיל עצמו עדי ארץ לפני השם יתברך כאפר הבא לאחר האש.

בברכות השניות נאמר (שם, כד) הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא, והוא כנגד יסוד האש, כפירש"י כשהם עומדין משינתם שחרית הם מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצוות, כי בכח יסוד האש מתלהב לבם לקיים המצוות בריזות.

בברכות שאחר כך כתיב (פד, ה-ז) מה טובו אהליך יעקב משכנתך ישראל, כנחלים נטיו כנגת עלי נהר וגו' יזל מים מדליו וגו', ואמרו חז"ל (סנהדרין קה) מה טובו אהליך יעקב קאי על בתי כנסיות ובתי מדרשות, והוא כנגד יסוד המים שממנו מדת התענוג, שלא שיתמשו ישראל בתענוג לחמדות עוה"ז, כי אם לבתי כנסיות ובתי מדרשות, להתענג בעבודת התפילה ובלימוד התורה.

הברכה הרביעית היא נבואת בלעם על העתיד לבוא באחרית הימים, כאשר יכניעו ישראל כל שונאים, והוא כנגד יסוד הרוח אשר הוא שורש הגאווה ושורש הדיבור, וענינים אלו יתקונו בשלמות רק בזמן דלעתיד, כאשר יקום ה' מלך גאות לבש, שיכירו וידעו כולם שאין שום מציאות בעולם מבלעדי הבורא, ותהא כל הגאווה והגדולה לחי עולמים, וכן ענין הדיבור יתוקן בשלמות, כאשר יהא שירו לה' שיר חדש, בשלמות הדיבור מתוך חיות פנימית הבא מיסוד הרוח.

יעזור השם יתברך שנוכה לעבדו יתברך בכל כחות הנפש, ולקשר כל ד' היסודות להשם יתברך מקור הברכה, ונזכה לשפע טובה וברכה בגשמיות וברוחניות, וכבר השתא יתהפכו ימים אלו לששון ולשמחה, כדאיתא מהרה"ק מברדיטשוב שבביאת הגואל היא שבעה עשר בתמוז יו"ט ראשון ותשעה באב יו"ט אחרון, והימים שבינתיים חול המועד, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

רעוא דרעיון בלק תשע"ז

חידוש גדול התחדש לי בשבת שעברה בדברות הקודש בסעודה שלישית, מאמר חז"ל בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו - מוכר וידוע לכולנו, אך אם עד היום סבור הייתי סבור שהקושי הגדול הוא בנסיון עצמו אותו מעמיד היצר לפנינו - קשיים הדורשים כחות גדולים להתגברות, הרי שבשבת חידש לנו אדמו"ר שליט"א כי עיקר כח היצר הוא בכך שמראה לאדם שאין בכחו להתגבר עליו.

ובמילים פשוטות: את הכח הגדול והסיעתא דשמיא לנצח את היצר לא זקוקים דוקא כדי להתגבר על הקושי עצמו, אלא כדי לעמוד בחווק נגד דברי היצר שהנסיון למעלה מכתנו.

אחת הדרכים להתמודד בחזית זו היא ישוב הדעת - מטכסיסי היצר המוכרים הוא להביא את האדם למצב של בלבול וחוסר בהירות, כאשר הדעת אינה מיושבת ובוררה אכן נראה לאדם שהנסיון גדול ממנו, אך כאשר זוכה הוא בעזר ממעל להתיישב בדעתו - ולו לזמן מועט, יכול הוא להביט נכונה על המציאות, ולהכיר שבעצם הנסיון אינו כה גדול.

בשבוע הבעל"ט חל יו"ד של מרן הק' מקארלין ז"ע, בספר דברי אהרן מביא בשם מרן: מחץ מתנים קמיו, במתניות נמצאים כל הקמים, מעט מתניות מעט ישוב הדעת, וכבר תראה שבעז"ה ניתן להתגבר על הכל.

בחודש ניסן תש"פ - תחלת תקופת הקורונה, עת היה העם היושב בציון שרוי בפחד ובהלה, דיבר אדמו"ר שליט"א דברי חיזוק לאנ"ש דרך הטלפון בדברות קדשו הוזכר את מעשה במרן הק' שהסתלק מהעולם ביום חמישי כ"ב תמוז, לאחר שבשבת שלפני כן בשעת התפלה ירה קווק כדור ברגלו.

לאחר התפלה סעד מרן סעודת צפרא דשבתא, ומרוב הבלבול והבהלה שכחו להביא לשלחן אחד ממאכלי השבת, נענה מרן ואמר: היינטיגע יונגעלייט, אם קורה דבר מה, כבר שוכחים הם מהקב"ה!

המשיך אדמו"ר שליט"א בדבריו: הרי מה שקורה כעת ב"ה אינו כאותו דבר מה שאירע אז - כאשר הכדור שנוהר ברגלו של מרן הביא להסתלקותו לאחר ימים ספורים, ודאי א"כ ראוי לנו להחזיק ראש כעת, גם אם המצב מעט לחוץ.

כמדומה שהקושי של היינטיגע יונגעלייט אינו רק הנסיונות אותם מחדש היצר בדורנו - כדברי אדמו"ר שליט"א, ברעוא דרעיון, אלא אף המהירות וחוסר ישוב הדעת המאפיינים מאד את דורנו, מהווים חלק ניכר מהקושי להתמודד כראוי בקשיי התקופה.

המסר א"כ ברור - גם הנסיונות שלא שערום אבותינו, ואף לא שערנונו אנו לפני מספר שנים - דברי אדמו"ר שליט"א, לא יהא להם קיום נגד טיפת ישוב הדעת...

עמודי אור

הרה"ק רבי נח מלוביצקי מלעכוויטש זי"ע

מאה שנה לפטירתו

כ' תמוז תרפ"א

מראש צורים

לאחר הסתלקותו של מרן הר"ג מלעכוויטש זי"ע בח' תשרי תקצ"ג נ'תאספו התלמידים ביחד, ואז היו כמה תלמידים החשובים של זקני ס"ק מלעכוויטש באסיפה ההיא, והסכימו כולם ביחד לקבל עליהם לרב ומנהיג את כבוד עט"ר מאור עינינו אשר לו דומיה תהלה רבינו הגדול מו"ה שלמה חיים זי"ע ועכ"ל... וכל התלמידים שימשו לפניו באימה ויראה, גם התלמידים החשובים הזקנים אשר שמשו לפני זקנו ס"ק מלעכוויטש שמשו לפניו באימה ויראה כמו לפני זקנו ז"ל - לשון רבינו שלום מבראהן זי"ע בהקדמה לדברי שלום.

מרן אדמו"ר הזקן זי"ע תקע את האלו בעיר קוידינוב, ולשם נהרו כל מבקשי השם תלמידי וחסידיו לעכוויטש.

בעיר לעכוויטש עצמה ובהיכל רבוה"ק שם נשאר להתגורר חתנו יחידו של מרן הר"ג - הרה"ק רבי מרדכי מלוביצקי זצוק"ל שהיה בנו של רבי משה בער בנו חורגו של מרן הראש"מ מסטאלין זי"ע. רבי מרדכי היה דבוק ומקושר לדודו חורגו בעל הבית אהרן מקארלין זי"ע והיה נוסע אליו יחד עם חסידיו.

לאחר הסתלקותו מילא את מקומו בנו הרה"ק רבי אהרן שאף הוא היה מקושר לצדיקי בית סטאלין - קארלין. הרה"ק רבי אהרן נלב"ע בכ"א סיון תרמ"א ומנ"כ באוהל אביו ר"מ זקינו מרן הר"ג זי"ע בבית החיים בלעכוויטש.

צדיקי בית לעכוויטש העריצו מאוד את רבותינו הקדושים מקוידינוב זי"ע, וכשהיו רבוה"ק מגיעים לפקוד את אנשי שלומם הרבים שהתגוררו בעיר, אזי היו הצדיקים מלעכוויטש מעמידים לרשותם את בית מדרשם, מאחר והשטיבל הקוידינובאי היה צר מהכיל את הקהל הרב. והיו הצדיקים יושבים ומנהיגים את עדתם בצוותא, ונהנים מזיו השכינה.

בספר הזכרון לקהילת לעכוויטש (עמ' 16) מתאר הג"ר יחיאל מיכל טוקצ'ניסקי זצ"ל - יליד העיר, ביקור של אחד מרבוה"ק בעיר: הרבי מקוידינוב היה מבקר את חסידיו בעיריניו פעם לשנה או לשנתיים, והוא היה מחותנו של רבי אהר"ל. ויהי בבואו אלינו, היו שני סוגי החסידים - חסידיו סטאלין שר"א היה רבם, וחסידיו קוידינוב מתכנסים יחד ועל יודיו עיריניו היה נאמר אז: 'שהשמחה במעונם'. הזמן היה עובר בשירה זמרה וריקודים להוטי חדות קודש, אשר שני הרביים המחוננים גם יחד היו בראשם.

תולדות נח

הרה"ק רבי אהרן מלעכוויטש היה חתנו של הרה"ק רבי פנחס מקאלק שהיה בנו של האור המאיר, ונשא לאשה את בתו הרבנית ריזלא. בשנת תר"ז נולד להם בנם הגדול, ושמו נקרא בישראל נח, על שם מרן הר"ג מלעכוויטש זי"ע.

נח הילד עלה והתעלה בצל אביו הגדול שגידלו וטיפחו כראוי לגזע קודש שכמותו.

בהגיעו לפרקו נבחר על ידי כ"ק מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע כחתן לבתו החשובה מרת אידל. לאחר נישואיו נותר רבי נח להתגורר בקוידינוב בצל חותנו הגדול ורבות שאב ממבועו הזך.

חלק מצאצאיו נולדו לו בשבתו בקוידינוב, ובמשמרת שלום (הלכות מילה) מובא ביאור עמוק בזוהר הקדוש שאמר מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע בעת סעודת הוואך נאכט ליניק 'עקב' בנו של רבי נח, שנפטר בינקותו רח"ל.

בשנת תרנ"ב נשא בזיו"ש את מרת 'צארטלי' בת הרה"צ רבי מרדכי מגזע נעשכ"ז. העתק משטר הכתובה נמסר לדידו ע"י הרה"ח ר' דוד זילברשלג ה"י מחיפה, בו מופיע התאריך המדוייק - אור ליום שלישי בשבת רביעי לחודש שבט.

תיבת נח

בספר הזכרון לעיר לעכוויטש מובאים זכרונות רבים מיוצאי העיר, המתארים בערגה רבה את חצרו של רבי נח ואת ההווי העילאי ששרר בבית מדרשו, להלן יובאו מהם ציטוטים חלקיים בלבד.

הרבי רבי נח היה נערץ לא רק על חסידיו, כי אם אצל כל תושבי העיר בלי יוצא מן הכלל. אל חדרו היו נכנסים כל מר נפש ושבור לב - וכאלה לא חסרו, אלו היו נכנסים אליו להתברך ולהתייעץ עמו. היו נכנסים בפנים נפולות ויצאו משם כאילו נולדו מחדש, בפנים מאירות ושמחות.

בשבתות וימים טובים היו מאות חסידים מסובים על שולחנו. בסעודה שלישית היה מרבה בדברי תורה, ילד קטן הייתי ולא הבנתי, אך זאת אומר - הרבי היה אומר כל הזמן: 'און דער עיקר - דער עיקר', הרבה לדבר על העיקר ועל חובת האדם בעולמו.

(שואל טוקצ'ניסקי עמ' 33)

ימי החול הצטיינו בחצר הרבי רבי נח'קה במשהו יוצא מן הכלל, רבי נח'קה עצמו היה המתפלל הכי נלהב. קץ לא היה לתנועות גופו בהתלהבות, שהוא כשיץ העובר לפני התבה, היה עושה כפעם, ביחוד בעת פסוקי דומ"א.

(על פי אביגדור גרינשפן עמ' 57)

נח לעליונים

רבי נח לחם מלחמות ה' ועמד בתוקף נגד המתחדשים למיניהם אשר פרצו פרצות בכרם בית ישראל באותם ימים. פעם בערב יום הקדוש כשעל השולחן היו פזורים קופות צדקה רבות, בהם שלשלו החסידים את מתנת ידיהם לכופר נפש. לפתע כנס צעיר אחד והניח על השולחן קערה של אחד מארגוני חובבי הציון. מיד החלו החסידים לגעור בו וניסו לסלקו בבושת פנים, רבי נח ששמע את הצעקות יצא מחדרו, גער בתוקף על הפירצה התמורה, ודחף את הקערה הצידה. זאת למרות המסופר בספר הזכרון (עמ' 19) כי בשנות אברכותו המוקדמות היה מבטא לעיני כל את חיבתו הרבה לארץ הקודש, ועל ראשו היה חובש כיפה לבנה עליה היתה רקומה המילה 'רושלים'. בכל זאת כשידי המתחדשים היו באמצע לא נתן לאהבתו לקלקל את השורה ונלחם בהם בכל עוז.

ימי נח

ביום כ' תמוז תרפ"א בהיותו בן שבעים וארבע שנים מלאו ימיו ונשמתו עלתה למרום [בשם ושארית נכתב בטעות כי פטירתו היתה בשנת תרפ"ב, וממנו נמשכו כל כותבי הדורות], נטמן באוהל אבותיו הקדושים - צדיקי בית לעכוויטש. בכתה"ע 'ידיעשע טאגבלאט' ש"ל בימים ההם באמריקה, נזכר דבר פטירתו בכותבם שאחד מהנגידים המפורסמים באמריקה קיבל מכתב עצוב מהעיר לעכוויטש ובו מסופר כי הצדיק הגדול, זקן האדמו"רים ברוסיה רבי נח נפטר ביום כ' תמוז, בגיל 74, וכל בני משפחתו נותרו כספינה המיטרפת בלב ים.

זרעו בחיים

א. הרה"ק רבי יחנן זצוק"ל, היה חתן בן דודו הרה"ק רבי ישכר לייב מסלונים זצוק"ל חתן רבינו המשמרת שלום. ב. רבי צבי אריה. ג. רבי זאב. ד. אסתר אשת בת דודה הרה"ק רבי ישראל גיטרמן מטיטשטלניק - בערשיד בן הרה"ק רבי שלמה זצוק"ל חתן מרן אדמו"ה"א. ה. בן נוסף שנפטר בימי עלומיו נזכר במשמרת שלום ס"י יח - הילד יעקב ע"ה.

לא נתברר לנו האם כל אלו היו מזיווגו הראשון מרת אידל בת מרן אדמו"ה"א או שחלקם היו מזיווגו השני. אולם מכתבי הדורות וחוקרי היוחסין נראה שאכן כולם היו צאצאי מזיווגו הראשון והיו נכדי מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע.

על רובם עלה הכורת בשנות השואה הנוראות, ולא ידוע האם כהיום נמצאים בעולם צאצאים להרה"ק רבי נח זי"ע.

דברות קודש

כא - כב תמוז תשע"ט - יוד"ק

איאתא בבית אהרן (פרשת צו) בשם מרן הקדוש מקארלין זי"ע בביאור הפסוק (ויקרא י' ב) זאת תורת העולה, היינו, אימתי התורה עולה למעלה, כאשר היא העולה על מוקדה, כשעסק התורה הוא באש ובחיות פנימית, כמאהמ"כ (ירמיה כג, כט) הלא כה דברי כאש נאום ה', וענין זה היה מעיקרי עבודת הצדיקים, להבעיר יראה ואהבה פנימית בלבבות ישראל.

כל מעייני בך

על מרן הק' מסופר ששבת פעם באזור שהיו בו מחסידי הרה"ק בעל התניא זי"ע, ובסעודה שלישית קודם ברכת המזון זימרו למנצח לבני קורח כנהוג, ובסיום המזמור אמר מרן כל מעייני בך, אלע מייגע קוועלונגען זיינען אין דיר [כל נביעות נפשי ותשוקותי הם בך], ובשמוע חסדי בעל התניא דיבורים קדושים אלו נכנסה בהם תשוקה עצומה להשם יתברך, עד שבמשך שלשה ימים לא חזרו לעסקי החולין.

כאשר שבו לרובם שאלוהו, הלא שומעים אנחנו כאן הרבה דיבורים ומדוע איננו באים על די יז' לדרגה אשר באנו בשמיעת דיבור אחד מהרה"ק מקארלין, אמר להם הרה"ק וכי מי ישתווה לרבי שלמה הקדוש מקארלין, לפרש, יודע הוא. אנו איננו יודעים לפרש. וכי מי דומה לו, הרי הוא טפח גבוה מן העולם.

'טפח גבוה מן העולם', רומז למדת היסוד (פרע"ח שער חנוכה פ"ד), ובכח היות מרן הק' בבחי' זו הביא בהם תשוקה פנימית עצומה. ועל זה יש לנו להשקיע כחות בעבודתנו, שיהא בחי' היא העולה על מוקדה, תורה ותפלה באש ובהתלהבות, לא רק אש חיצונית אלא אש פנימית, שכל ענין בעבודת ה' לא יאה מן השפה ולחוץ אלא מתוך חיות פנימית.

צופה ומביט

מרן הק' הלך פעם קודם שנתפרסם לקבץ ממון עבור הכנסת כלה, ובא לבית גביר אחד. יחד עם מרן בא עוד עני לבקש נדבה מהגביר, בבואם לבית הגביר לא הכניסם פנימה אלא יצא אליהם לפתח הבית, אמר לו מרן שבשעה שנשמתי היתה צריכה לרדת לעולם הזה, לא רציתי בשום אופן, באו מלאכי השרת לבקשי על כך ולא שמעתי אליהם, בא הבעש"ט לבקש ולא שמעתי לו, עד שכביכול בא הקב"ה עצמו והבטיח לי שאם ארד לעולם תהא לי מדרגה שאוכל לראות מסוף העולם עד סופו, מששמעתי זאת, הסכמתי.

פעם אחת באתי לסעודת ברית מילה ונכנסה לשם אשה עם בנה הקטן, הבן הפריע מאד ורצה לשבת דוקא בשולחן המזרח ולטיול חלק יפה בראש ממשעמי סעודת המצוה. וראיתי שבאמת ילד זה נשמתו היא נשמת אביו של בעל הברית, ולכן בד"ן הוא מבקש שיכבדוהו כאביו של בעל השמחה, אמנם כיון שהפריע מאד בקשו להשליכו החוצה, והייתי בפחד גדול שלא ישליכוהו. אחר כך בקשתי מהשם יתברך שיטול ממני מדרגה זו כי איני יכול לסבול זאת.

סיים מרן את דבריו ואמר, אמנם נטלו ממני מדרגה זו, אבל את מה שראיתי מקודם עדיין הנני זוכר, לכן אומר לך שבגלגול הקודם היית אתה שותף עם עני זה, ונשאת חייב לו ממון רב, ולכן נסתובב שתתן לו עתה סכום כסף כדי להשלים לו חובו, ואינה צדקה כלל, אלא פריעת בעל חוב.

והריקותי לכם ברכה

מרן הק' עסק הרבה בתיקון נשמות ישראל, נשמות הנמצאות בעולם הזה ונשמות הנמצאות כבר בעולם העליון. בבית אהרן (ליקוטים) איאתא שבשעה שהיה מרן מעמיד השעון, היה ממשיך פרנסה לישראל, ובשעה

הולך ואור

עיונים והרחבות באורו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולקרנן אקריב לו את נפשי היחידה

לא לעיתים קרובות זוכים אנו לדיבורים מעין אלו שזכינו להם בשבת קודש שעל"ט, שכן כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כדרכם של רבוה"ק ז"ע אינו מרבה להתעסק בענייני 'סוד מרע' בזמנים מקודשים, אלא בדברותיו הק' מעלה ומרומם את מבטנו על העולם השפל הזה, וממילא מתרוממים נפשות ונשמות עמו בית ישראל לדיבקות הבורא הן ב'סוד מרע' והן ב'עשה טוב'.

אמנם בשבת קודש שעל"ט בעת רעוא דרעוין, עורר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כמעט לראשונה על אודות חובת הזהירות וההתרחקות מפגיעי עולם הזה אשר נתחדשו ובאו בשנים האחרונות, מרן אדמו"ר שליט"א כדרכו לא האריך לדבר בנושא, אך במילים ספורות ומדודות הזכיר את הקליפה הנוראה בפירוש, אבל מכל תיבה ותיבה ניכרת הזעקה והדרישה הבלתי מתפשרת. בניי! אל תלכו בדרך אתם!

אם בדרך כלל דרכנו להרחיב ביותר את דברות הקודש הנלענ"ד בדיבוק חברים, בגליון זה נביא את עיקרי הדברים כפי אשר יצאו מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - לא נוסף ולא נגרע, אך זאת אשר הרחבנו מעט את הדברים בלשון המדוברת לקרבם אל השכל. ולואי שדברים היוצאים מלב טהור יכנסו בליבנו ויעשו פרי למטה ושושר למעלה.

מה לך יצרי כי תמיד תרדפינו

היצר הרע מטכס עצות כל העת היאך יכול להפילנו ברשתו האכזרית, פעמים מכניס בליבנו קרירות לדברים מסוימים, קרירות בעבודה, קרירות בלימוד התורה ואף קרירות במלחמת היצר. ופעמים שאדרא, מכניס הוא בלב חמימות נוראה עד שבוער לבו בענייני עולם הזה, הן באופן המותר ואף ח"ו בדברי איסור רח"ל, ומתאמץ ומתגבר היצה"ר להכניס בלב האדם יאוש - שאין בכוחו להתגבר על כח היצה"ר ולהתחזק בקיום רצונו ית"ש.

'אם פגע בך מנוול זה' - מורים לנו חז"ל הקדושים במסכת קידושין - 'משכהו לבית המדרש', מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע למד את לשון הגמ' כנהוג בארצות רוסיה בש' שמאלית, 'משכהו לבית המדרס' - למקום שדורסין את התגברות ורצונות היצה"ר. אמנם היאך, היאך דורסים את רצונות והתגברות היצה"ר?

דרש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במאמר חז"ל בהמשך הגמרא:

'אם אבן הוא' - האבן טבעה שהיא קרה תמיד ואף אם קופחת עליה שמש שעות ע"ג שעות עדיין אינה מתחממת עד כדי רתיחה.

אם היצה"ר מביאך לירי קרירות ועצלות בעבודה, ונעשה לייבך כאבן ואין בך חשק אפילו לפתוח בו פתח כחודו של מחט, אם מפיחך צר ואויב כי אין בכוחך להתעלות מעל הכלי עולם הזה ולבעור לבך באש לבורא ית"ש.

'אם ברזל הוא' - בכלי מתכות נפסק בשו"ע דינו שחם מקצתו חם כולו, בא היצר הרע ומצית בלב האדם אש זרה, ואף אם חושב האדם מה כבד אם כמעט אני ניצת לתאוות עוה"ז, אך ראייה או שמיעה אחת שאיננה לרצונו ית"ש, רק חבר ושכן שאינו טוב אם בפועל ממש או באופנים שונים וד"ל, או שיש לאדם נגיעה כ"ש לכלים המשחיתים את נפש ונשמת האדם אם גדול אם קטן ומהרהר ששלוש עליו נפשו. לא! אם כבול וקשור האדם - ולו כמעט לכלים משחיתים אלו, הרי חם מקצתו חם כולו! כל מציאותו הופך למציאות שרה"ל קשה עד מאד לצאת מכבלי הכעל דבר, ואש היצה"ר בוער בקרבו רחמנא לשיזבן.

הארת וסגולת לימוד התורה בעיון

טרם נביא את המשך דברות הקודש נקדים: בדברים אלו יבואר כי העצה להתגברות והתרוממות מתאוות ורצונות רעים הוא ע"י עסק התורה. לכאורה ישאל השואל, לא על עצם לימוד התורה מתגבר ומתעצם היצה"ר למנוע מהאדם את העסק בה, ומה נענה לאדם שגם ללימוד התורה גופא אין בכוחו להתגבר?

לעילוי נשמת מורינו רב דבתי מדרשינו הגאון רבי יחיאל מיכל בן ר' ישראל דוב צ"צ חרב"ג מרן אדמו"ר הק' מוהרחה"ד ז"ע נלביע' כ' תמוז תשס"ו

במשנתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א נלמד ונשנה כי לימוד התורה הק' - נשמת רוח אפה של חיי היהודי הוא, אף אם מפתהו היצה"ר שאין בכוחו וביכולתו ללמוד, הרי מיום שעמדו ישראל על הר סיני יש בכח כל יהודי ויהודי ללמוד ולהגות בתורה הק' והיא עיקר מקור וחיות אורו ית"ש בעולם הזה - אשר זכותה עומדת לנו לעמוד נגד המלאך המשחית. אשר על כן אף אם מכניס היצה"ר בלבו מחשבות על אודות עצם לימודו, למחשבות אלו אין כלל מקום בנפש היהודי!

היצה"ר מתחדש בכל דור ודור בנסינות חדשים, בפרט בדורות האחרונים אשר כל מיני דברים אשר העולם לא ידע עדיין עד לפני כט"ו שנים שמיני דברים אלו קיימים, ואף אם היה כבר מן הדומה לזה הרי לא עלתה על בדל לבם ומחשבתם של יראי ד' להזדקק לזאת, ואילו כהיום אומרים שאי אפשר בשופו"א להתגבר ע"ז, בינו נא על זאת!

כמה פעמים שמענו מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שבאו אליו צורבים ואברכים לבקש עצה ותושיה על עניינים שונים בהתגברות היצר ואף בטרדות עוה"ז. תשובתו היא 'וארף זיך אריין און תורה, וועסט זעהן אז אלעס וועט זיין גוט!' - זרוק עצמך לים התורה וכל הנסינות והטרדות יתבטלו מאליהם!

כעת נשוב ללמוד את דברות הקודש:

התורה הק' יש בה הכח להפך ולערך את תאוות העולם הזה כשני אופני מלחמת היצר, קדושת ואור לימוד התורה בהתמדה שעות רצופות מהפכים את ליבו - 'אם אבן הוא' תחת היותו לב אבן אשר אטום לכל דבר שבקדושה, 'נימוח' - יהפך לכבו כוער ללב כוער לעבודתו ית"ש. 'ואם ברזל הוא' אם כוער לבך רח"ל להבלי עוה"ז - יקשר את ליבו ומוחו לתורה הק' ע"י לימוד בעיון ובהכנה יתרה, שעל ידי זה 'מתפוצץ' - מחליף ומשעבד מוחו והרגשיו הקודמים ומבטלם לבורא ית"ש ולתורתו, בלימוד זה יחדש בקרבו תשוקה רוחנית וישוב לבו להשתוקק לרביקות רוחנית כד' ובמצוותיו.

ברית כרתי לעיני

מדי שנה בשנה בהגיע חדשי תמוז אב מעוררנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על אודות חדשים אלו אשר גלה האר"י הקדוש שהם כנגד שני העינים, כמאה"כ 'ברית כרתי לעיני מה אתבונן על בתולה, חודש אלול מזלה בתולה - ע"י

נדבת הר"ר מיכאל פרידמן הי"ו ירושלים עיה"ק לרגל שמחת לבו בהולדת בתו בשעת"מ זכות רבוה"ק תעמוד לו ולזרעו להתברך באלף המגן

שנכרות ברית ונשמור כדבעי את עינינו בחדשי העינים, נוכל להתבונן בעינים זכות בחדש התשובה. בחוש רואים אנו כי בתקופה זו מתגברים ומתעצמים הנסינות בקדושה ובשמירת העינים, הלא דבר הוא ששני בתי המקדש אשר נקראים על שם מראיהם - 'יפה נוף משוש כל הארץ' נחרבו בחדשים אלו.

חודשי תמוז אב הם חדשי עינים מנו משמיה דהרה"ק הר"א מליז'ענסק ז"ע כי שני עיני האדם הם האחד להתבונן ולהתפעל מגדלות הבורא והעין השניה נבראה ככדי שיכיר כשפלות עצמו, והיצה"ר בא להלחם כשני העיניים, בעין ההתפעלות מנסה לגרום לאדם להתפעל מהעולם הזה, ותחת אשר יתפעל וישתומם ליבו מגדלות יוצר כל מתלהב ליבו מהכל ורעות רוח, ובעין השפלות זומם השטן להכניס שפלות ועצלות בעבודתו ולומר לאדם שאין בכוחו להתגבר על כוחות הרע אשר בקרבו.

בחדשי תמוז אב יש כח וסגולה מיוחדת להתגבר ולהתעצם בעבודת הבורא בנסינות אלו, לא להתפעל מכלבולי היצה"ר ולאזור עוז כנפשו שוודאי ביכלתו לנצח את אויבו המר. היצה"ר מתחדש בכל דור ודור בנסינות חדשים, בפרט בדורות האחרונים אשר כל מיני דברים אשר העולם לא ידע עדיין עד לפני כט"ו שנים שמיני דברים אלו קיימים, ואף אם היה כבר מן הדומה לזה הרי לא עלתה על בדל לבם ומחשבתם של יראי ד' להזדקק לזאת, ואילו כהיום אומרים שאי אפשר בשופו"א להתגבר ע"ז, בינו נא על זאת!

שמו"ע ישראל איתא בספה"ק כי שמו"ע נומריקון 'שאו מרום עיניכם' כי כאלו העבודות תלויים כל עיקרי יסוד היהדות - להתגבר בעבודתו ית"ש ולכזו לענייני העולם, בחדשים אלו נכריז ונאמר להשי"ת 'אנו בניך ואתה אבינו!' ועל אף שנדמה בעינינו שהנסינות מתגברים ומתעצמים מדור לדור, מ"מ מאמינים אנו כאמונה כהירה כי 'אני ד' לא שיניתי ואתם בני יעקב לא כליתם', יכולים ומסוגלים אנו ונעמוד איתן מול גלי הזמן השוצפים!

לע"נ

ידידינו הבלתי נשכח, מאיר פנים לכל אדם, ומסוד בליו"נ לכל אחד מבני החבורה

הרה"ח ר' יעקב אלכסנדר זושא ב"ר ישעיה ז"צ ברקוביץ

חבר הנהלת מוסדותינו הקדושים

אשר שח"ח בדמי ביום או"י באב תשי"פ

הונצה ע"י מוקירי זכרו לעת כלות י"א חודש